

Τήρηση του άρθρου 10 του Κανονισμού 1005/2009 για βασικές εργαστηριακές χρήσεις

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1005/2009 απαγορεύει τη χρήση ουσιών που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος (ODS). Οι εργαστηριακές και αναλυτικές χρήσεις (στο εξής “εργαστηριακές χρήσεις”) εξαιρούνται από την εν λόγω απαγόρευση στο πλαίσιο που ορίζει το άρθρο 10 του Κανονισμού. Το άρθρο προβλέπει ότι τα ODS, εκτός των υδροχλωροφθορανθράκων¹, μπορούν διατίθενται στην αγορά και να χρησιμοποιούνται για εργαστηριακές χρήσεις με τις εξής προϋποθέσεις :

1. Να χρησιμοποιούνται μόνο για τον σκοπό αυτό και να διατίθενται μόνο υπό τους όρους του άρθρου 10 και τις προϋποθέσεις του παραρτήματος V του Κανονισμού, σε ότι αφορά τον βαθμό καθαρότητας, τους περιέκτες, τη σήμανση και την ανακύκλωση των υπολειμμάτων.
2. Η εργαστηριακή χρήση ODS επιτρέπεται μόνον αν η εν λόγω χρήση μπορεί τεκμηριωμένα να χαρακτηριστεί ως **βασική** (essential use). Η χρήση ODS για **μη βασικές** εργαστηριακές χρήσεις (non-essential uses) απαγορεύεται.
3. Τα εργαστήρια και οι προμηθευτές (στο εξής “επιχειρήσεις”) που επιθυμούν να επωφεληθούν από την εξαίρεση για τις εργαστηριακές χρήσεις οφείλουν να καταχωρηθούν στην εργαστηριακή βάση δεδομένων ODS (Laboratory ODS database) προκειμένου να τους χορηγηθεί αναγνωριστικός αριθμός (ID Number). Ο αναγνωριστικός αριθμός αποδεικνύει ότι ο κάτοχος είναι καταχωρημένος και έχει την άδεια να εμπορεύεται, να αγοράζει ή να χρησιμοποιεί ODS για εργαστηριακές χρήσεις εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
4. Για την παραγωγή ή την εισαγωγή ODS για εργαστηριακές χρήσεις από χώρες εκτός Ε.Ε, ισχύουν οι διαδικασίες αδειοδότησης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (βλ. παρ 5-8 του άρθρου 10 του Κανονισμού) .

Επισημαίνονται τα εξής :

α). Για τις **βασικές χρήσεις** : Κατάλογος βασικών και μη βασικών εργαστηριακών χρήσεων, παρατίθεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 291/2011. Ο κατάλογος αυτός δεν είναι εξαντλητικός.

Γενικά, η χρήση θεωρείται βασική μόνο στις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει τεχνικά και οικονομικά εφικτή εναλλακτική λύση ή όταν η εναλλακτική λύση είναι λιγότερο αποδεκτή από πλευράς περιβάλλοντος και υγείας. Το κατά πόσον μια χρήση είναι βασική ή όχι πρέπει να αξιολογείται κατά τη γενική ανάλυση κινδύνων που πρέπει να διενεργείται πριν από τη χρήση επικίνδυνων ουσιών (π.χ. σύμφωνα με την οδηγία 98/24/ΕΚ για την προστασία της υγείας και ασφαλείας των εργαζομένων κατά την εργασία από κινδύνους οφειλόμενους σε χημικούς παράγοντες).

β) Για το **ID Number** : Η καταχώρηση στην Εργαστηριακή Βάση Δεδομένων ODS είναι υποχρεωτική για τις επιχειρήσεις που επιθυμούν να κάνουν χρήση της εξαίρεσης για την χρήση ODS σε εργαστηριακές χρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 10 του Κανονισμού. Η καταχώρηση επισημοποιείται με την λήψη του ID Number. Η καταχώρηση πρέπει να είναι πλήρης και αναλυτική, ειδικά σε ότι αφορά τις ουσίες και την χρήση τους, προκειμένου η Επιτροπή να μπορεί να αξιολογεί τον βασικό χαρακτήρα των εν λόγω χρήσεων. Η ισχύς του ID number των καταχωρημένων επιχειρήσεων δεν υπόκειται σε χρονικό περιορισμό και δεν

¹ “Υδροχλωροφθοράνθρακες” : οι ελεγχόμενες ουσίες που περιλαμβάνονται στην ομάδα VIII του παραρτήματος I καθώς και τα ισομερή τους.

χρειάζεται ανανέωση. Οι καταχωρήσεις στη Βάση Δεδομένων πρέπει όμως να επικαιροποιούνται όποτε υπάρχουν αλλαγές. Τονίζεται πως εκχώρηση ID number πιστοποιεί την εγγραφή της επιχείρησης στη Βάση Δεδομένων δεν πιστοποιεί όμως ότι η χρήση είναι βασική και, ως εκ τούτου, επιτρεπόμενη.

γ) Σύμφωνα με αναφορά της Ε. Επιτροπής οι καταχωρημένες ελληνικές επιχειρήσεις στη Βάση Δεδομένων ανέρχονται σε 80. Η συντριπτική δε πλειοψηφία αυτών έχουν καταχωρηθεί πριν από την ισχύ του Κανονισμού 1005/2009 και δεν έχουν έκτοτε ενημερώσει τα στοιχεία τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 10, σε ότι αφορά τις ουσίες και τις χρήσεις τους, με αποτέλεσμα η Επιτροπή να μην μπορεί να αξιολογήσει τον βασικό χαρακτήρα των χρήσεων. Με βάση τα παραπάνω η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εγείρει ερωτηματικά για το κατά πόσο τηρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 10 στα εργαστήρια της χώρας μας καθώς και για την πιθανή διάθεση στην αγορά ODS για μη βασικές εργαστηριακές χρήσεις από τους προμηθευτές.

Προκειμένου η χώρα μας να αποφύγει πιθανές κυρώσεις για την παραβίαση του Κανονισμού 1005/2009, παρακαλούνται οι ελληνικές επιχειρήσεις οι οποίες προμηθεύουν ή χρησιμοποιούν ODS για εργαστηριακές χρήσεις, να αντιμετωπίσουν με πληρότητα τις απαιτήσεις του Κανονισμού και ειδικότερα :

- Να τηρούν τους όρους του άρθρου 10 και τις προϋποθέσεις του παραρτήματος V.
- Οι επιχειρήσεις οι οποίες δεν έχουν εγγραφεί στη Βάση Δεδομένων να προχωρήσουν στην σχετική καταχώρηση και τη λήψη του ID Number και να φροντίζουν για την επικαιροποίηση των στοιχείων όταν αυτό καθίσταται αναγκαίο.
- Οι ήδη καταχωρημένες επιχειρήσεις να φροντίσουν για την επικαιροποίηση των στοιχείων τους εφ'όσον τούτο είναι αναγκαίο.
- Σε κάθε περίπτωση να παρέχουν αναλυτικά στοιχεία για τις ουσίες και την χρήση τους, από τα οποία να προκύπτει τεκμηριωμένα η βασική χρήση των χρησιμοποιούμενων ουσιών

Στην ιστοσελίδα http://ec.europa.eu/clima/policies/ozone/ods/index_en.htm της Γενικής Διεύθυνσης Κλιματικής Αλλαγής της Ε. Επιτροπής υπάρχουν πληροφορίες και οδηγίες για την εφαρμογή των ανωτέρω και ειδικότερα :

- Σύνδεσμοι για την είσοδο στην εργαστηριακή βάση δεδομένων ODS (Laboratory-ODS-database).
- Εγχειρίδιο αδειοδότησης για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος (Manual for the ODS-licensing system for laboratory users). Στο εγχειρίδιο περιέχονται αναλυτικά οι όροι και οι διαδικασίες για την χρήση ODS σε εργαστηριακές χρήσεις, κατάλογος των βασικών και μη βασικών χρήσεων του κανονισμού 291/2011 καθώς και παραρτήματα με παραδείγματα χρήσεων και εναλλακτικών μεθόδων που έχουν προταθεί.

Στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΚΑ (<http://ypeka.gr>) και στην ενότητα \ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ \ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΤΙΒΑΔΑΣ ΤΟΥ ΟΖΟΝΤΟΣ υπάρχει επίσης όλη η σειρά εγχειριδίων για το σύστημα αδειοδότησης του Κανονισμού 1005/2009.

Πληροφορίες :

Σταύρος Βελίδης
ΕΑΡΘ - Προστασία στιβάδας του Οζοντος
Τηλ.: 210-8625000
Fax : 210-8646939
e-mail : s.velidis@prv.ypeka.gr